

LÉPÉSRŐL LÉPÉSRE A TEHETSÉGGONDOZÁS ÚTJÁN 2

**A Nemzeti Tehetség Program keretén belül
megvalósuló tehetséggondozó műhelymunkák
általános iskolák felső osztályos tanulói számára**

KÉZIRAT

Major Lenke, Bagány Ágnes

(részlet)

DR. BERÉNYI JÁNOS

КАНЦЕЛАРИЈА ЗА ИНОВАЦИЈЕ У ПОЉОПРИВРЕДИ
AGRÁRINNOVÁCIÓS IRODA
OFFICE OF AGRICULTURE INNOVATION

2. LÉPÉSRŐL LÉPÉSRE A TEHETSÉGGONDOZÁS ÚTJÁN 2

A tehetséggondozó műhelymunkák második sorozatának megszervezésére 2015. októberében került sor. A *Nemzeti Tehetség Program* keretén belül megvalósuló rendezvényen az általános iskolák felső osztályos tanulói vehettek részt, új helyszíneken és új programpontok során.

A program a *Pro Scientia Naturae Alapítvány Zenta* szervezésében *Magyarország Emberi Erőforrások Minisztériuma* támogatásával valósul meg.

A műhelyek megszervezésére az óbecsei *Than Emlékház*ban valamint Zentán a *Dr. Berényi János Agrárinnovációs Iroda* épületében és a tangazdaság területén lévő *Szalmaház*ban került sor.

A helyszínek specifikus tartalmi gazdagsága és felszereltsége egyedülálló módon járult hozzá az általános- és középiskolás tanulók környezeti neveléséhez és tehetséggondozásához.

A tervezett műhelymunkák megvalósulása közvetlenül hozzájárult két szervezet, a *Than Emlékház*, és a *Pro Scientia Alapítvány* tehetségsegítő tevékenységének fejlesztéséhez, valamint a *Than Emlékház* (mint tehetségpont) és a programban résztvevő általános iskolákközötti kapcsolatok építéséhez, a *Nemzeti Tehetség Program* célkitűzéseivel összhangban.

2.1. A program célja

A *Pro Scientia Naturae Alapítvány* az előző pályázati ciklusban az óbecsei *Than Emlékház*ban kezdte meg a tehetségsegítő tematikus műhelyek kialakítását az általános iskolák felsős tanulói számára. Ezek az első műhelyek nagy sikert arattak a résztvevő iskolák és a tanulók körében, amely indokoltá tette újabb műhelymunkák szervezését.

A *Lépésről lépésre a tehetséggondozás útján 2* elnevezésű program célja, hogy felkeltse a tanulók érdeklődését, kíváncsiságát a bemutatásra kerülő témakörök iránt, segítve őket képességeik kibontakoztatásában.

A program hozzájárulhat a tanulók későbbi pályaválasztással kapcsolatos döntéséhez is. Emellett a résztvevők megismerkednek vidékünk neves embereinek (Than Károly, Than Mór, Dr. Berényi János) munkásságával.

A műhelymunkák során pedagógusok bevonásával figyelemmel kísértük a tanulók aktivitását, viselkedését, érdeklődését az elméleti előadások és gyakorlati megoldások iránt. Külön hangsúlyt fektettünk a tanulók kreativitásának, ötletgazdagságának, és általános mentális képességeik fejlesztésére, melyek a tehetségkonceptiók fontos alkotóelemei.

2.2. Résztvevők

A program megvalósításában résztvevő szakemberek

A foglalkozások vezetésével többéves szakmai és tehetséggondozói tapasztalattal rendelkező oktatókat, szakembereket bízták meg. Közülük többen szerepet vállaltak a Than Emlékház korábbi tehetséggondozó programjaiban is. Ezen programban részt vettek a zentai Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium és Kollégium tanárai, valamint a Than Emlékház korábbi tehetséggondozó programjaiban szerepet vállaló előadók is.

A program megvalósításában résztvevő szakemberek névsora:

Dr. Borsos Éva biológus, genetikus, kutató. A biológiai témájú foglalkozást vezette, amely a *“2015 Talaj Nemzetközi Éve”* kezdeményezéshez kapcsolódik.

Horvát Lehet szabadkai építőmérnök, aki a zentai szalmabála-házat mutatta be, és a fenntartható fejlődés témakörében tartott előadást.

Dr. Korhecz Papp Zsuzsanna, a Szabadkai Városi Múzeum főrestaurátora. A képzőművészeti és restaurálási foglalkozásokkal bízták meg.

Kazinczy Szilveszter agrármérnök, vadgazdálkodási szakmérnök, növényorvos és **Lality Zsolt** agrármérnök. A programban az öko-túrát vezették, talajmintavételt és kivizsgálást végeztek.

id. Lengyel László képzőművész, restaurátor a képzőművészeti foglalkozások előkészítésében vett részt.

Pivnički Kúti Kornélia gyógyszerész, aki aktív szerepet vállal a Than Emlékház tehetségszolgáltató és tudománynpszerűsítő foglalkozásaiban. A gyógyszerészeti témájú foglalkozások vezetője.

Szórád Endre és **Gyenge Csilla**, a Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium kémia szakos tanárai. A program keretén belül a kémiai témájú foglalkozásokat vezették.

Kollár Karolina és **Sulc Barta Szilvia**, a Than Emlékház demonstrátorai és programszervező munkatársai az emlékházba tervezett programok megvalósulását segítették.

Major Lenke és **Bagány Ágnes** pedagógusok, a program tehetségszolgáltató eredményeinek kiértékelését végezték.

A programban résztvevő tanulók

A tehetségsegítő műhelyekbe az általános iskolák magyar anyanyelvű hatodikos, hetedikos és nyolcadikos tehetséges tanulóit fogadtuk. Minden iskolából foglalkozásonként 3 tehetséges (hatodikos, hetedikos, nyolcadikos) tanuló vett részt. A tanulóknak a formális iskolai oktatás során jellemzően nincs lehetőségük az önálló, kísérletező, képességeiket kipróbáló foglalkozásokon való részvételre, amit a tervezett műhelyek biztosítani tudnak számukra. A tehetségpontos iskolák és a korábbi tehetséggondozó műhelyeinkben résztvevő iskolák tanulóin kívül újabb iskolák diákjainak is igyekeztünk lehetőséget biztosítani, hogy részt vehessenek a műhelymunkákban.

A résztvevő diákok kiválasztásának első lépéseként felkínáltuk a lehetőséget az általános iskoláknak a programban való részvételre. Elsősorban a tehetségpontos iskolákat és a korábbi tehetséggondozó műhelyeinkben résztvevő iskolákat szólítottuk meg, de számítottunk újabb iskolák érdeklődésére is. A személyes megkeresést és az írásbeli felkérést követően az iskolák maguk válogatták be a műhelymunkákban résztvevő tehetséges tanulókat érdeklődési körüknek megfelelően.

A programban 43 általános iskolás tanuló és 14 kísérőtanár vett részt 5 általános iskolából:

- 1. Ady Endre Kísérleti Általános Iskola, Kishegyes: 9 tanuló** (Bojko Anna, Gulyás Georgina, Hodolik Enikő, Kalauz Katarina, Paróczi Orsolya, Tóth Edina, Varga Erna, Vass Tibor, Világos Adrianna), *kísérőtanárok*: Bulatović Tamara, Kormányos Andrea, Mohácsi Zoltán
- 2. Cseh Károly Általános Iskola, Ada: 10 tanuló** (Gordos Bence, Gordos Máté, Gulyás Gábor, Huszár Hédi, Istenes Gábor, Kállay Sándor, Könyves Fanni, Orcsik Gábor, Tóth Ádám, Vajer Zsolt), *kísérőtanárok*: Girizd Tóth Andrea, Szabó Török Emma, Krizsák Klára
- 3. Novak Radonić Általános Iskola, Mohol: 6 tanuló** (Farkas Gábor, Horváth Adél, Krezsó Boglárka, Magó Balázs, Orovec Dézi, Sass György), *kísérőtanárok*: Schultz Zita, Telecski Valéria, Basity P. Bakos Anita
- 4. Sever Đurkić Általános Iskola, Óbecse: 7 tanuló** (Bozsóki Nina, Hasznosi Tóth Karolina, Komaromi Balázs Levente, Odri Lúcia, Pál Orsolya, Vajda Csongor, Živkov-Andričin Klementina), *kísérőtanárok*: Tóth Emese, Fercsik Károly, Obradović Bene Katarina
- 5. Stevan Sremac Általános Iskola, Zenta – Tömörkény István Kihelyezett Tagozat, Tornonyos: 11 tanuló** (Asković Emili, Gulyás Dominik, Gulyás Rebeka, Hegyi Erik, Homolya Réka, Kalmár Edina, Kopasz Andrea, Novák Katalin, Tallós Virág, Vastag Dominika, Vörös Helga), *kísérőtanárok*: Perpauer Attila, Nagy Abonyi Enikő

2.3. A tehetséggondozó program módszertani elemei

A műhelymunkák során a formális iskolai tanulás helyett élményszerű tanulási lehetőséget igyekeztünk nyújtani a diákoknak. Ezt a célt szolgálta a helyszínválasztás is. Az óbecsei *Than Emlékház*, a zentai dr. Berényi János *Agrárinnovációs Iroda* épülete és a zentai *Tangazdaság Szalmaháza* tartalmi gazdagságukkal és felszereltségükkel alkalmasak térségünk általános- és középiskolai oktatásának kiegészítésére.

A műhelyeket és a műhelyekben folyó tevékenységeket igyekeztünk vonzóvá tenni a részvevő diákok számára. A programon belül olyan kísérletező-kutató jellegű foglalkozások, élményműhelyek megvalósítására került sor, amelyek hozzásegítik tanulókat, hogy a tanulást sikerélményként éljék meg. A műhelyeket úgy alakítottuk ki, hogy a diákok tudjanak önállóan dolgozni, lehetőségük legyen arra, hogy minden tevékenységet kipróbálhassanak, megtapasztalhassanak. Minden tanuló számára megfelelő felszerelést, kellékeket, laboratóriumi köpenyt biztosítottunk, ami ugyancsak lehetővé tette az önálló, kísérletező munkát.

A műhelymunkák tematikája

A háromnapos rendezvénysorozat mindhárom napján más-más témakör került feldolgozásra:

1. BIOLÓGIA – ÖKOLÓGIA (2015. október 3.)

Dr. Berényi János Agrárinnovációs Iroda, Zenta, Szalmaház

Előadók: Dr. Borsos Éva biológus, Kazinczy Szilveszter agrármérnök, Lality Zsolt, agrármérnök,

Vendégelőadó: Horvát Lehel építőmérnök

2. KÉMIA – GYÓGYSZERÉSZET (2015. október 10.)

Than Emlékház, Óbecse

Előadók: Szórád Endre kémia tanár, Gyenge Csilla kémia tanár, Pivnički Kúti Kornélia gyógyszerész

3. KÉPZŐMŰVÉSZET – MŰTÁRGYVÉDELEM (2015. október 17.)

Than Emlékház, Óbecse

Előadók: Dr. Korhecz Papp Zsuzsanna restaurátor, id. Lengyel László restaurátor

Részletes program

A feladat megnevezése	Helyszín	Dátum	Időpont	Megvalósítók	Elvárt eredmények
Biológiai témájú előadás és műhelymunka - a programelem a "2015 Talaj Nemzetközi Éve" kezdeményezéséhez kapcsolódik	Dr. Berényi János Agrár-innovációs Iroda, Zenta	2015. október 3.	3 óra: 9:00-tól 12:00-ig	Dr. Borsos Éva - biológus	a tanulók érdeklődésének felkeltése a választott témakör iránt, képességeik felmérése az interaktív jellegű foglalkozás által
Ökoházbemutató és ökotúra a zentai Nagyrétben, talajmintavétel és analízis - a programelem a "2015 Talaj Nemzetközi Éve" kezdeményezéséhez kapcsolódik	Tangazdaság Szalmaház, Zenta	2015. október 3.	5 óra: 13:00-tól 18:00-ig	Horvát Lehel építőmérnök, Lality Zsolt, Kazinczy Szilveszter - agrár-mérnökök	a tanulók érdeklődésének felkeltése a választott témakör iránt, képességeik felmérése az interaktív jellegű foglalkozás által
Öko-túra a zentai Nagyrétben, "2015 Talaj Nemzetközi Éve" kezdeményezéséhez kapcsolódik	Tangazdaság Szalmaház, Nagyrét, Zenta	2015. október 4.	6 óra: 10:00-tól 16:00-ig	Lality Zsolt, Kazinczy Szilveszter - agrár-mérnökök	a tanulók érdeklődésének felkeltése a választott témakör iránt, képességeik felmérése az öko-túra során
Kémiai témájú előadás és műhelymunka	Than Emlékház, Óbecse	2015. október 10.	3 óra 9:00-tól 12:00-ig	Szórád Endre - kémia tanár, Gyenge Csilla - kémia tanár	a tanulók érdeklődésének felkeltése a választott témakör iránt, képességeik felmérése az interaktív jellegű foglalkozás által
Gyógyszerészeti témájú előadás és műhelymunka	Than Emlékház, Óbecse	2015. október 10.	5 óra 13:00-tól 18:00-ig	Pivnički Kúti Kornélia - gyógyszerész	a tanulók érdeklődésének felkeltése a választott témakör iránt, képességeik felmérése az interaktív jellegű foglalkozás által
Képzőművészeti témájú előadás és műhelymunka	Than Emlékház, Óbecse	2015. október 17.	3 óra 9:00-tól 12:00-ig	Dr. Korhecz Papp Zsuzsanna - restaurátor	a tanulók érdeklődésének felkeltése a választott témakör iránt, képességeik felmérése az interaktív jellegű foglalkozás által
Műtárgyvédelem - előadás és műhelymunka	Than Emlékház, Óbecse	2015. október 17.	5 óra 13:00-tól 18:00-ig	Dr. Korhecz Papp Zsuzsanna - restaurátor	a tanulók érdeklődésének felkeltése a választott témakör iránt, képességeik felmérése az interaktív jellegű foglalkozás által

LÉPÉSRŐL LÉPÉSRE

A TEHETSÉGGONDOZÁS ÚTJÁN 2

TEHETSÉGGONDOZÓ MŰHELYMUNKÁK

BIOLÓGIA – ÖKOLÓGIA

Dr. Berényi János Agrárinnovációs Iroda, Zenta, Szalmaház
2015. október 3–4.

KÉMIA – GYÓGYSZERÉSZET

Than Emlékház, Óbecse
2015. október 10.

KÉPZŐMŰVÉSZET – MŰTÁRGYVÉDELEM

Than Emlékház, Óbecse
2015. október 17.

ELŐADÓK, SZAKEMBEREK

Dr. Borsos Éva, Kazinczy Szilveszter, Lálity Zsolt,
Szórád Endre, Gyenge Csilla, Pivnički Kúti Kornélia,
Dr. Korhecz Papp Zsuzsanna, id. Lengyel László

VENDÉGELŐADÓ

Horvát Lehel építőmérnök

RÉSZT VEVŐ ISKOLÁK

Ady Endre Kísérleti Általános Iskola, Kishegyes

Cseh Károly Általános Iskola, Ada

Novak Radonić Általános Iskola, Mohol

Sever Đurkić Általános Iskola, Óbecse

Tömörkény István Általános Iskola, Tornyos

(A zentai Stevan Sremac Általános Iskola
Kihelyezett Tagozata)

HELYSZÍNEK

Than Emlékház, Óbecse
Dr. Berényi János
Agrárinnovációs Iroda, Zenta,
Szalmaház

DR. BERÉNYI JÁNOS

КАНЦЕЛАРИЈА ЗА ИНОВАЦИЈЕ У ПОДНОПРИЈЕДИ
AGRÁRINNOVÁCIÓS IRODA
OFFICE OF AGRICULTURE INNOVATION

SZERVEZŐ

Pro Scientia Naturae Alapítvány, Zenta

TÁMOGATÓ

Magyarország Emberi Erőforrások
Minisztériuma

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

EMBERI ERŐFORRÁS
TÁMOGATÁSKEZELŐ

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

Nemzeti
Tehetség Program

LÉPÉSRŐL LÉPÉSRE

A TEHETSÉGGONDOZÁS ÚTJÁN 2

TEHETSÉGGONDOZÓ MŰHELYMUNKÁK

BIOLÓGIA – ÖKOLÓGIA

Dr. Berényi János Agrárinnovációs Iroda, Zenta, Szalmaház
2015. október 3–4.

KÉMIA – GYÓGYSZERÉSZET

Than Emlékház, Óbecse
2015. október 10.

KÉPZŐMŰVÉSZET – MŰTÁRGYVÉDELEM

Than Emlékház, Óbecse
2015. október 17.

ELŐADÓK, SZAKEMBEREK

Dr. Borsos Éva, Kazinczy Szilveszter, Lality Zsolt,
Szórád Endre, Gyenge Csilla, Pivnički Kúti Kornélia,
Dr. Korhecz Papp Zsuzsanna, id. Lengyel László

VENDÉGELŐADÓ

Horvát Lehel építőmérnök

RÉSZT VEVŐ ISKOLÁK

Ady Endre Kísérleti Általános Iskola, Kishegyes

Cseh Károly Általános Iskola, Ada

Novak Radonić Általános Iskola, Mohol

Sever Đurkić Általános Iskola, Óbecse

Tömörkény István Általános Iskola, Tornynos

(A zentai Stevan Sremac Általános Iskola
Kihelyezett Tagozata)

HELYSZÍNEK

Than Emlékház, Óbecse
Dr. Berényi János
Agrárinnovációs Iroda, Zenta,
Szalmaház

DR. BERÉNYI JÁNOS

КАНЦЕЛАРИЈА ЗА ИНОВАЦИЈЕ У ПОСЕЛОВОЈВЕДИ
AGRÁRINNOVÁCIÓS IRODA
OFFICE OF AGRICULTURE INNOVATION

SZERVEZŐ

Pro Scientia Naturae Alapítvány, Zenta

TÁMOGATÓ

Magyarország Emberi Erőforrások
Minisztériuma

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

EMBERI ERŐFORRÁS
TÁMOGATÁSKEZELŐ

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

Nemzeti
Tehetség Program

4. A RÉSZTVEVŐK BESZÁMOLÓI

4.1. A szervezők véleménye a programról

Kulcsár Sarolta programkoordinátor, Pro Scientia Naturae Alapítvány, Zenta:

2014-ben kaptunk egy meghívásos pályázatot a Nemzeti Tehetség Program keretében, a Magyarország Emberi Erőforrások Minisztériumának támogatásával, és akkor mi azt találtuk indokoltnak, mégpedig a Than Emlékházban történő általános iskolások által megvalósított látogatások nyomán, hogy ezen tanulói korosztály legyen a célcsoport és nekik szervezzünk egy olyan tehetséggondozó műhelymunka sorozatot, amelyben ők plusz információkat kaphatnak, továbbá tanórán kívüli oktatásban, illetve tehetséggondozásban vehetnek részt. Tettük ezt oly módon, hogy akkor az első Lépésről lépésre tehetséggondozás útján műhelymunka sorozatba három általános iskola volt bevonva, a kishegyesi Ady Endre Kísérleti Általános Iskola, az adai Ady Endre Cseh Károly Általános Iskola, és az óbecsei Sever Đurkić Általános Iskola voltak. Abban a műhelymunka-sorozatban résztvevő diákoknál végeztünk egy felmérést, melynek során megmutatkozott az, hogy mely gyerekek teljesítettek jól, és mely gyerekek kevésbé jól a foglalkozások alatt. Meglepő eredményre jutottunk, mert kiderült, hogy azok a gyerekek, akik az iskolában kevésbé voltak érdekeltek a kémia, a fizika illetve a matematika témakörében, az iskolán kívüli foglalkozásokon, átlagon felüli teljesítményt nyújtottak. Ezen tapasztalatokat felhasználva, és az általunk tapasztalt hibákat kiszűrve kezdtünk neki a Lépésről lépésre a tehetséggondozás útján 2 rendezvényünket. Itt próbáltuk bevonni azt a három általános iskolát, akik már az elsőben is részt vettek, innen pedig azokat a gyerekeket próbáltuk célzottan megszólítani, akik még legalább 1 éven keresztül általános iskolai oktatásban vesznek részt, hogy idén is be tudjanak kapcsolódni a programba. Ezen felül bővíteni szeretttük volna az iskolák létszámát, és még két intézményt hívtunk meg, az egyik a moholi Novak Radonić Általános Iskola, a másik a zentai Stevan Sremac Általános Iskolaközpontból, a tornyosi Törmörkény István Általános Iskola volt. Így közel 50 diákot és 14 kísérő tanárt tudtunk bekapcsolni az idei programba.

Igyekeztünk három tematikus hétvégéket kialakítani, tehát most nem az iskolákat igazítottuk a témakörökhöz, hanem a témaköröket az iskolához. A műhelymunkák módszertani tematikája, és maga a tananyag leginkább a felső tagozatos diákokat szólítja meg, ezért választottuk ezt a korosztályt. Mindhárom hétvégén minden iskolából érkeztek célzottan azok a gyerekek, akik érdeklődést mutattak az adott témakör iránt. Ennek az első hétvégéje volt a biológia és ökológia, amelyre megfelelő helyszíneként találtuk a zentai Dr. Berényi János Agrárinnovációs

Irodát, ahol az elméleti előadások kerültek megtartásra, és a zentai Szalmaház, mint egy egyedülálló építménye a vajdaságnak megfelelő helyszínt biztosított az ökológia témakörének előadásához, amelyet Horvát Lehet szabadkai építőmérnök tartott. Majd pedig ezek után következett az öko-túra, amely által, szakemberek vezetésével, betekintést nyerhettek a gyerekek a természet csodáiba. Ezen hétvégét Dr. Borsos Éva egyetemi docens, Kazinczy Szilveszter és Lality Zsolt agrármérnökök vezették. A második hétvége helyszíne az óbecsei Than Emlékház volt, amely Than Károly gyógyszerész világhírű és Than Mór világhírű festőművész szülőháza. Tematikájában Than Károlyhoz lett igazítva tematikájában, ezért a kémia és a gyógyszerészet témakörét választottuk. A kémiai műhelymunka megtartásában Szórád Endre és Gyenge Csilla, a Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium kémia szakos tanárai vettek részt. Ők is a tehetséggondozásban igen elismert szakemberek, régóta foglalkoznak ezzel és kellő tapasztalattal rendelkeznek, élenjárók ebben a témakörben. A délutáni foglalkozások pedig a gyógyszerészet témakörében zajlottak, ezek tematikus műhelymunkák, ahol Pivnički Kúti Kornélia gyógyszerész koordinálásával különféle gyógyszeripari termékeket készítettek a diákok. A harmadik hétvége a képzőművészet és műtárgyvédelem témakörében került megszervezésre. Than Mórhoz kapcsolható ez a tematika, hiszen az emlékházban Than Mór reprodukcióiból látható kiállítás, és tökéletes alkalmat biztosítanak a tantermen kívüli non-formális tanórák megtartására, ami lehet képzőművészeti, irodalmi, történelmi tematikában, hiszen a magyar történelem jelentős eseményeit elevenítik meg ezek a reprodukciók. A délelőtti előadás a képzőművészetről szólt, Dr. Korhecz Papp Zsuzsanna, a Szabadkai Városi Múzeum főrestaurátor, illetve id. Lengyel László képzőművész koordinálása alatt a tanulók képre Restaurálásban vehettek részt.

A rendezvénysorozat megálmodói Dr. Lengyel László és Szeles Gizella, mivel a háttérrel Lengyel László tudta megteremteni, továbbá magát, a műhelymunka tematikájának a kialakítását, illetve a program ötleteit és megoldásait Szeles Gizella dolgozta ki.

Jövőbeli tervek között szerepel a Lépésről lépésre a tehetséggondozás útján 3 műhelymunka sorozat megszervezése, de ehhez még egy folyamatosan megújuló ötletek, tervek sokaságát kell átdolgozni. Annyit elárulhatok, hogy nem a mennyiség, hanem a minőség a fő irányvonalunk, inkább kevesebb gyerek bevonásával, de fontosnak találjuk a valóban új és innovatív tér biztosítását. A cél, hogy azokat a gyerekeket találjuk meg, akik valóban érdekeltek a feldolgozandótémakörök iránt.

A Than Emlékháznak egy olyan egyedülálló szerepe van a Vajdaságban, hogy intézményes háttérrel biztosít a tehetséggondozásnak, a közelünkben más ilyen intézmény nincs, ahol ez a prioritás, illetve ezt a szerepet kívánja betölteni. Ezért építi a kapcsolatot az oktatási

intézményekkel három szinten, vagyis az általános, a közép és a felsőoktatás szintjén is, de például a gyermekhét alkalmából az óvodák is ellátogatnak a Than Emlékházba, kipróbálják az interaktív játékparkot, ahol több mint 30 eszköz szolgálja a tehetséggondozást, illetve a természettudományokban uralkodó törvényszerűségek könnyebb megértését és ezek játékos feldolgozását. Az oktatási intézményekkel való kapcsolattartáson felül még megpróbálja a tudományt elvinni különböző rendezvényekre is, ezért van az emlékháznak egy mobilis eszközparkja, amivel rendezvényekre látogat el. Ilyenek a különféle környékbeli rendezvények, amelyek nagy tömegeket szólítanak meg, mert ezúton el tudja jutatni azokat a tartalmakat a gyerekekhez is, de főleg a szülőkhöz is, hogy miért érdemes az emlékházba ellátogatni. Az emlékház rendezvények helyszínéül is szolgál, illetve minden korosztálynak tud olyan tartalmakat biztosítani, ami számára érdekes lehet, akár természettudományi, akár művészeti téren. Az emlékházban látható egy állandó kiállítás is, amely a matematika és a természet kapcsolatára hívja fel a figyelmet, amelyet a belgrádi Tudománynépszerűsítő Központtól kaptuk, és amely remek lehetőséget biztosít egy non-formális matematika óra megtartására. Illetve kiváló kapcsolatot biztosít még a Magyar Tudományos Akadémiával is, ennek köszönhetjük a Sokszínű Fizika Buszt, ahol a fizika rejtelseivel ismerkedhettek meg az oda látogató középiskolások.

A Than Emlékházban megrendezésre kerülő tehetség programokat hagyományteremtő céllal indítottuk. Abból is láthatjuk ezt, hogy az általános iskolás tanulókat megcélzó programsorozatból már a második került megrendezésre az idei év folyamán, valamint a Than Emléktábor, a középiskolásoknak szóló programunk is folytatódik 2016-ban. Továbbá a felsőoktatásban résztvevő hallgatókat megszólító tehetség programunk – igaz, hogy nem évente ismétlődő ciklikussággal, de konferenciák és tudománynépszerűsítő programok keretében – szintén megvalósul. Évente megszervezzük a Tudományok Útját, és két évente tervezzük a Megújuló energiaforrás konferenciánkat megvalósítani. Ezek a hosszú távú vízióink, továbbá fontosnak tartjuk azt is, hogy mindig újdonságokat cserkesszünk be a programokba, minden évben új tartalmakat próbálunk közölni, eltekintve attól, hogy nem ugyanazok a diákok jönnek. Próbáljuk az innovációk minél szélesebb körben történő népszerűsítését és terjesztését, értjük itt az oktatás-módszertani eszközök és források becserkésztését a gyerekekkel való munkába. A jövő évben is tervezzük hasonló programokat, új tartalmakat biztosítva, más témaköröket biztosítva, nem ragaszkodunk Than Károly és Than Mór eredeti tudományterületéhez való kötődéshez, hanem őket feldolgozva egy más területről megközelítve próbáljuk majd a tanulók elé tárni a tehetség-kibontakoztató tartalmakat.

4.2. Az előadók, szakemberek véleménye a programról

Pivnički Kúti Kornélia gyógyszerész elmondta, hogy Szeles Gizella révén kapcsolódott be a programba, és kifejezetten támogatja az ilyen és ehhez hasonló rendezvénysorozatok létrejöttét. Véleménye szerint régebben, 15-20 évvel ezelőtt ilyen lehetőségei nem voltak egy iskolás tanulónak, magyar nyelven pedig egyáltalán nem volt alkalom iskolán kívül tanulni. Sokszor az is baj, hogy a tanulók nem tudják magukról, hogy tehetségek, és nem tudják, hogy a kapott tudás jól jön majd valamikor, ezért nagyon fontos, hogy a pedagógus segíti őket a tehetséggondozás útján. Sajnos a vajdasági magyar közösség mint kisebbség visszahúzódó, nincs benne a kitűnni akarás képessége, éppen ezért sokkal nehezebb felismerni a tehetséges tanulót a formális általános és középiskolai oktatás folyamán. Azt gondoljuk magunkról, hogy átlagosak vagyunk, vagy nem ritka esetben inkább átlag alattiaknak ítéljük teljesítményünket, holott megfelelő szakember irányításával és kellő mértékű önbizalom kiépítésével felszínre hozható a tehetség. Sajnos az utóbbi időben ez még inkább csökkenő tendenciát mutat, szüleink idejében még nem volt kérdés, hogy egy vajdasági, kisvárosi tanuló elindulhat-e a fővárosi többségi nyelvű, bármely szakirányú egyetemére, ma már vagy nem tanul tovább, vagy egy magyarországi intézményt választ a pályaválasztás előtt álló tanuló. Maga az identitás gondozása is kiemelt területe a tehetséggondozásnak, az önbizalom építése, a tanulók pszichológiai támogatása is lényeges kérdés mutat a kisebbségi csoportok kapcsán. A műhelymunka kapcsán a kísérő tanárok és a tanulók is sokkal többet kaptak, mint amit vártak, tehát a figyelem és az érdeklődés felkeltése tökéletesen megvalósult.

Szórád Endre, a Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium kémia szakos tanára 10 éve igyekszik felfedezni és segíteni a tehetséges tanulókat. Meglátása szerint minden iskolában van tehetséges diák, csak meg kell találni, és sokkal nagyobb kihívás, amikor általános iskolában kell ezt megtenni. A tehetséges tanulók sokkal összetettebb lelki világgal rendelkeznek, érzékenyebbek, sokkal jobban oda kell rájuk figyelni, mert könnyen elkallódhatnak ezek a tehetségek. Az első lépést mindenképpen a tanárnak kell megtenni, ha sikerül felkelteni a figyelmet akkor egyenes az út a lehetőségek felé. Az általános iskolás tanulók sokkal érdeklődőbbek, nyitottabbak az innovatív oktatási megoldások felé. A lányok szeretik a színes, látványos kísérleteket, a fiúk inkább vakmerőbbek, számukra ott kezdődik a kísérlet, ha ég, füstöl, robban. Mindenki úgy születik, hogy kíváncsi, aztán ezt valamilyen úton módon az oktatásuk során sikerül kiölni belőle az alapvető kíváncsiságot. Mindenki valamiben tehetség, a szülő és a pedagógus legfőbb feladata, hogy személyre szabja a tudást, a

gondoskodást és segítse a fejlődést. A másik fontos tényező a lelkes pedagógus szerepe. Ha a diák látja, hogy a tanár szereti a saját tantárgyát és ezt hasonló lelkesedéssel adja át, többnyire a tanuló is részesül ebből a motivációból. A dicséret is sokat számít, de vigyázni kell, hogy a gyermek amikor kilép az osztályközösségből sokszor szembesül azzal, hogy nem kiemelkedő a tudása, viszont a vajdasági tanulók önbizalma sokkal alacsonyabb szinten van, mint a többségi nemzetiségű tanulóké. A jelen helyzetben a természettudományok a háttérbe szorulnak, viszont a legfontosabb lenne minél korábban megismerni és megszerettetni a gyerekekkel, minden szinten. Tanár úr elmondta, hogy a műhelymunka levezetésében fontosnak tartja a cselekvő tapasztalatszerzést, valamint hogy élmény legyen a tudás személyes megtapasztalása.

4.3. A kísérőtanárok véleménye a programról

A programsorozat első állomásán, Zentán kérdeztük meg az általános iskolás kísérő tanárokat, hogy hogyan kapcsolódtak a programhoz. Az öt iskolából 4 tehetségpont és ezáltal keresték fel őket a program szervezői. Az iskolák is igyekeznek bekapcsolódni a tehetséggondozásba más-más módon. Az adai intézményben például szakköröket biztosítanak az érdeklődő diákoknak, illetve minden évben megszervezik a Tehetséges tanulók napját, ahol a különböző tantárgyakból kiemelkedő tanulók bemutatkoznak. A tanárok különböző szemináriumokon is részt vesznek ahol innovatív oktatási lehetőségeket sajátíthatnak el. Ez a program egy jutalom a kiemelkedő képességű tanulók számára, nagyon élvezték, és az is lényeges része volt a programnak, hogy találkoztak más hasonló érdeklődésű gyerekekkel. Ők pályaválasztás előtt állnak és ezen irányba szeretnének továbbtanulni, tehát számukra nagy öröm az, hogy itt lehettek. A kísérőtanárok elégedettek voltak a szervezéssel, és a továbbiakban is nagy érdeklődéssel várják a hasonló kezdeményezéseket.

4.4. A diákok véleménye a programról

A tanulókat a szünetben az előadásokról, az érdeklődésükről és a programmal kapcsolatos véleményükről kérdeztük. Egybehangzóan elmondták, hogy az előadások és a műhelymunkák sokkal jobbak voltak, mint az iskolai órák, és egyáltalán nem baj, hogy a hétvégéjük is a tanulásról szól, ha ez ilyen formában valósul meg. Az előadók kedvesek és közvetlenebbek voltak, valamint nagyon érdekes volt, hogy kipróbálhatták az eszközöket, saját kezűleg készíthették el a különböző mindennapi használati cikkeket. Egy tanuló elmondta, hogy ő

külön kérte, hogy ismét résztvevője legyen a programnak, mert nagyon érdekli a kémia. A tanulók visszajelzései alapján megállapíthatjuk, hogy örömmel csatlakoznának a jövőben is a programhoz. A gyerekek megjegyezték, hogy a kémiai kísérletek nagy népszerűségnek örvendtek, és a jövőben szívesen csatlakoznának biológiai témájú kísérleteket feldolgozó műhelymunkához is.

5. ÖSSZEFOGLALÓ

A Nemzeti Tehetség Program keretén belül megvalósuló Lépésről lépésre a tehetséggondozás útján 2 tanórán kívüli gazdagító programokról végezetül meg kell jegyezni, hogy kiváló, a tehetséggondozás területén elkötelezett szakemberek csapatát sikerült egy jól működő közösséggé összekovácsolni. A Pro ScientiaNaturae Alapítvány sikeres programsorozatot tudhat maga mögött már második alkalommal, és remélhetőleg ez a hagyomány folytatódni fog. A Lépésről lépésre a tehetséggondozás útján programsorozaton minden tanuló – képességeitől függetlenül – gazdagodik. Ami biztos, hogy ezek megfelelnek a gyerekek érdeklődésének, sok idő és energiaráfordítást igényelnek, hiszen a programok egy-egy speciális területet érintenek, és a foglalkozásokon érdeklődésük és képességeik tekintetében hasonló társak között dolgozhatnak. Egy tanórán kívüli gazdagítás akkor válik tehetséggondozóvá, ha programja a differenciált, egyéni fejlesztésre gondot fordító terv részeként szerepel, s ezáltal több és hatékonyabb lehet egy pusztán befogadó, érdeklődést keltő, szórakoztató elfoglaltságnál. A program kapcsán megállapíthatjuk, hogy az iskolák érdeklődési terület szerint csoportosították a jelentkező kisdíjakokat, azonban az első hétvégét követően a gyerekek közül nagyon sokan jelentkeztek, hogy szeretnének részt venni a másik két hétvége műhelymunka sorozatában is. Ez azt bizonyítja, hogy felkeltette az érdeklődésüket, illetve motiválta őket az, amit tapasztaltak, tehát a program elérte célját.

A partner keresése a pályázatok kapcsán nagyon fontos, és talán a jövőben a Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar leendő pedagógusai is bekapcsolódhatnak akár a programok szervezése, akár lebonyolításának folyamata kapcsán. A felsőoktatási intézmény szempontjából a Than Emlékház módszertani felhasználhatósága is feldolgozható, valamint leendő pedagógusaink segítenék a programban résztvevő gyerekek koordinálását, irányítását a tehetséggondozás útján. A szerzők ajánlása, hogy a program jövőbeni tervei közé érdemes lenne bekapcsolni az iskoláskor előtti intézményeket is. Az óvodás gyermek még lehet, hogy csak érdeklődő szemlélőként tekintene meg a Than Emlékház kiállított interaktív játékait, de alsó tagozatos diákként visszatérve már nyitott érdeklődéssel tekintene a tudomány világára.

A tehetséggondozás kapcsán egy vajdaság szintű tehetséggondozó kezdeményezés lehetne megvalósítani, ahol az érdeklődő intézmények több szinten be tudnak kapcsolódni. A végső cél egy többszintű tehetséggondozó adatbázis összekapcsolása lenne, ahol az intézmények egymás között együttműködve segíthetnék a különböző korosztályú gyerekek interdiszciplináris fejlődését – vagyis egészen az óvodától a felsőoktatásig tehetséggondozás.

A Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar is szeretne bekapcsolódni a programsorozatba, és első lépésként a Karon belül működő Fenntarthatóság műhely hallgatói meglátogatnák az emlékházat, és megismerkednének az interaktív játékokkal. Második lépésként ezután házi feladatként kidolgozhatnának egy-egy módszertani ajánlást, az eszközök felhasználhatóságáról a tanórákon, akár integráltan, tantárgyak összevonásával. Gyakorlati szinten megvalósítható konkrét óratervek kidolgozását értjük ez alatt, amely a későbbiekben egy összefoglaló kiadványként jelenthetne meg a Than Emlékház pedagógiai segédleteként. Ezen felül hallgatóink speciális környezetben tartanának egy-egy iskolai órát, akár természet és társadalomból, matematikából, képzőművészetből, természetesen érdeklődési területük szerint. Harmadik szinten az IKT eszközök bekapcsolását is fontosnak találjuk. Akár online, interneten keresztül, videó konferencia formájában tennénk lehetővé a hallgatóink által tartott foglalkozások megtekintését. Ezáltal több dimenziót tudunk összekötni, mivel megjelenik a felsőoktatás és egyben az általános iskolás szint is, mivel alsó tagozatos diákoknak tartanának előadást a hallgatók. Megjelenik a tehetséggondozás, mivel azon hallgatók valósítanak meg a foglalkozást, akik kiemelkedő képességűek, valamint a kisiskolások között is sor kerülhet a tehetségek felismerésére. Egy átlagos iskolai óra keretén belül sokszor a pedagógusnak nincs lehetősége felfedezni az átlag feletti képességű tanulókat, de egy interaktív környezetben, ahol megszűnik a tanár-diák hierarchia, leginkább segítők és nem a tudás birtoklói az oktató-nevelő munkát végző szakemberpalánták. Ez hallgatóink számára is remek lehetőség lenne, mert sokan-sokfelől érkeznek az oktatási intézménybe, és a tudásukat majd a szülőfalujukban, további városokban kamatoztatják, otthon hasznosíthatja a kapott információt, pályakezdőként az adott feltételek mellett valósíthatja meg a tanulók iskolán kívüli tehetséggondozását. Bízunk benne, hogy ez egy hosszútávú együttműködés lesz, és a jövőben egy újabb tehetséggondozó sorozattal fog bővülni az Alapítvány programkínálata.